

„Úgy érzem, ide én hazajöttem”

Sorok egy „szegedi” szovjet professzorral

Harmadik évtizedét a pedagógiai pályán a Szegedi Tudományegyetem Orosz Filológiai Intézetében kezdte meg V. A. Malkin professzor, az irodalomtudományok doktora, aki mindössze két hónapja mondja magát »szegedinek«.

— Budapestet azt mondták nekem — mondja mosolyogva —, hogy a világon nincs még egy város, ahol olyan patrioták lennének az emberek, mint Szegeden. Ha egy kicsit túlzott is ez az ítélet, tény, hogy minél többet él az ember ebben a városban, annál inkább megszereti, annál inkább a szívéhez és az értelméhez szól. Nem túlzok, úgy érzem, hogy ide én, hazajöttem. Ezt az érzést akkor éreztem először, amikor egy-két heti itt-tartózkodás után Debrecenben és Budapesten tartott előadásaimról visszatértem. S ez az érzés jó, nagyon jó.

Jó barátai egymásnak

A tanári kar s a diákok, akikkel Malkin professzor együtt dolgozik, ezt az érzést tovább táplálják benne. Tudják, hogy egész szeretettel hozta magával a voronyezsi egyetemről, ahol előzőleg tanított. Családját viszont egy időre otthagya a szegedi egyetemért, az itteni diákokért, akiről így beszél:

— Már az első napon megszerettem őket, már az első napon találkoztam velük... Nem formális előadáson, amelyen Tolsztojról beszéltem nekik. Akkor este a vendégük voltam a kollégiumban, s ugyanazt éreztem, mint otthon. Nemcsak benyomás, hanem egyben dicséret is: a diákjaim itt is ugyanolyan jó barátaim, mint akiket odahaza hagytam. És fordítva: ők is barátjuknak tekintenek engem. Közös munkáinknak ez az alapja, mint ahogy közeli munkatársaim is barátjukká fogadtak és viszont. Nyugodt és kellemes az egyetemen a légkör, amely már önmagában is ösztönző a tudományos munkálkodásra.

Falusi tanítóságtól a professzori katedráig

Malkin professzor keveset beszél önmagáról. Mosolyogva mondja, hogy a fiataloság »bűne«, a versírás vitte közel az irodalomhoz még tanítóságának időszakában. Aztán elmaradtak a versek és csak tanulmányokat írt: Lermontovról, Nyekraszovról, Dobroljubovról, majd következett a leningrádi főiskola, utána az aspirantúra Moszkvában, később pedig a voronyezsi egyetem irodalomtörténeti tanszékének vezetése. »Az orosz irodalom Galiciában« című monográfiája avatta őt az irodalomtudományok doktorává, legutóbbi munkái pedig az orosz és ukrán irodalmi kapcsolatokat tárják fel.

Egész családjára viszont a végtelen orosz földekhez kötődik. Gyermekkorában maga is a mezőgazdaságban dolgozott, s jól ismeri a fizikai munkát és a munkások örömeit és gondjait, amely ma is éppen olyan közel áll hoz-

(Somogyiné felv.)

V. A. Malkin, professzor szabad idejében is szívesen beszélget tanítványaival.

zá, mint amikor az első lépéseket tette a tudományos pályán, a falusi tanítóságtól a professzori katedráig.

Népes hallgatósággal

Diákjai, munkatársai s újabban a szegedi általános és középiskolák orosz-szakos tanárai jobban ismerik őt, semhogy egy riportba süríthető lenne, amit egyéniségről tudnak.

A nagy orosz költő, Nyekraszov munkássága és az orosz klasszikus versek problémái témakörből hirdett speciál-kollégiumát népes hallgatóság látogatja az orosz-szakos tanárok közül. Rendszeresen konzultálnak nála debreceni egyetemi hallgatók is, akik az orosz vagy a szovjet irodalomból

merítik szakdolgozatuk témáit.

Malkin professzor — mint mindezekből is kitűnik — eléggé elfoglalt ember Szegeden is. Szabad idejében azonban a magával hozott új témák feldolgozását készítgeti az orosz és a szovjet irodalomból. Hiába, az ifjúságnak az a speciális »bűne«, hogy verset írni szép és jó dolog, most már végképp fogva tartja őt, ha nem is mint költőt, de mint irodalomtörténészt. A múlt korok és a ma irodalmi életének pulzusán tartja a kezét, kihallva az eleven lélekéből az emberiség szívének dobogását, a szépséget, a nagyszerűt, az örökké élő revivó erőt a haladás, az élet szolgálatában.

Lődi Ferenc

A nevetés

az emberi értelem, az emberi psziché sajátos megnyilvánulása. Nevetünk jókedvünkben, örömlünkben, s mosolygunk vagy hahotázunk, ha mulatságnak találunk valamit és derültek lesznek arcvonásaink akkor is, ha kinevetünk valami fonákságot. Megsemmisítő, ítéletet mondó is lehet a nevetés.

Valami ilyesféle, mondhatnánk, vegyülete lehet annak az életnek derűtségnek is, amely minden előadásán felhangzik most a Szabadság Moziban, új magyar filmünknek, az Alba Regiának egy jeleneténél. Pedig ez a jelenet egyáltalán nem nevezhető mulatságnak, mégis a nézőket nevetésre ingerli. A filmrendezők hibája lenne. Egyáltalán nem, mert hiszen...

De figyeljük meg inkább a jelenetet. Az ostromlott város kórházában vagyunk. A főorvos beszélget a kedvesnővérrel, egy fiatal apácával »az oroszok közelédéséről«. S az apáca remegve ejti maga elé a szavakat, a halk kérdéseket arról, vajon igaz-e, hogy az oroszok a templomokból mozikat csinálnak, a papokat dímbányába hajtják, csajkarendszert vezetnek be, meg nőközösséget. Vagyis mindazt mondja, amit akkoriban szélteben-hosszában terjesztettek.

S itt már az első szavaknál felhangzik az a bizonyos nevetés. A kis apácát nevetjük? Lehet. Őrajta is mosolygunk, kicsit szánakozón, hogy te szegény teremelés, miféle badarságokat nem hitettek el veled. Kicsit kinevetjük őt, de valójában és elsősorban nem is őt, hanem azokat nevetjük ki, akik ilyen ostoba hazugságokat vetettek be annak idején esztelen háborújuk »csodafegyverei« mellé.

Igen, kinevetjük őket! Kineveti őket mindenki a moziban, az utcán, egész közéletünkben. Ma már nincsen egyetlen józanészű ember sem ebben az országban, aki ne tudná, hogy ez is egyike volt a náci uszítás hazugsághadjaratának, a gyalázatos antibolszevista manővereknek.

Valóban, ma már mindenki kineveti e mesterkedéseket.

Ma már... De vajon ezelőtt 16—17 esztendővel, felzabálásunk előtt is mindenki kinevetette-e. A moziban ma derűsen mosolygók mindéggyike szívére merné-e tenni a kezét, hogy valaha nem hitte ezeket az ostobaságokat vagy más hozzá hasonlókat? Felesleges lenne ezt kutatni, inkább nyug-

tázzuk jólesőn, hogy a megváltozott társadalmi viszonyaink, a megismert valóság az emberek százszázalékos szemét nyitotta fel.

Felnyitotta-e azonban eléggé?

Nem kétséges, hogy ezeket a régi, bárgyú meséket, hazugságokat ma már senki sem hiszi nálunk. A régi meséket! Nem ülnek-e azonban fel némelyek az új köntösben jelentkező hazugságoknak. Mert jelentkeznek ilyenek. Nem veszték ki azok, akik gyártják őket, s oly szellemi rokonságban állnak az egykori náci hazugsággyártókkal, sőt talán maguk is közéjük tartoztak egykor. Az újjáéledő német militarizmus, a náci jelvények alatt szervezkedő egyesületek földjén, Nyugat-Németországban működik a Szabad Európa adó, melynek hullámhossza és más titkos utakon, mint a mocsári bűz terjengetek ezek a friss életünket beszennyezni akaró híresztelések.

A nevetés azonban figyelmeztet. Az időt, az emberek felvilágosulását nem lehet megállítani. Nemcsak a 16 év előtti hazugságok nevetnek, de — ha egyáltalán meghallgatják — egyre inkább azok az újabbak is, amelyet javítottan hazudozók tálnak eléjük. Hazudozók, akik egyre inkább maguk sem hisznek saját szavaikban, még inkább azok hatásában, de kénytelenek utolsó lehetőségként még ebbe is kapaszkodni. Ugyanazokkal az indítékokkal, mint 1945 előtt: az úri rend védelmében, a kizsákmányoló társadalomért. Ezért gyűlözzük mindenekelőtt a kommunistákat, ezért szidják a szocialista vívmányainkat, ezért riasztanak el az embereket mindattól, ami a dolgozó ember számára a jobb élet lehetőségét jelenti.

Kár egy szót is idézni hazugságaikból, amelyet az előzőkhez hasonlóan elfúj úgyis az idő. De ne feledjük, hogy tegnap még az »orosz veszedelem csajkameséjével« fenyegettek, aztán kialakuló új életünk eredményeinek maradványaként vonták kétségbe, ma egyebek között a termelőségvetésért jobb jövőt ígérnek, de egyre halkul a hangjuk, egyre inkább beléjük szorul a szó.

Elfojtja a világ népeinek mindenütt s mindjobban felharsogó megsemmisítő nevetése.

Lőkös Zoltán

ÚJ TECHNOLÓGIA A RÉGI GYÁRBAN

Az asszonyok vasalás előtt nedvesítik a ruhát, hogy alkalmasabbá váljék a vasalásra. Valamiféle ilyen jellege és szerepe van a kender és a kóc pácolásának a Szegedi Kenderfonógyárban. Azaz a különbséggel természetesen, hogy a pácolás nem vasalásra, hanem nagyüzemi gyártásra készíti elő az anyagot.

Ezt a módszert, a feldolgozásra kerülő kender és kóc olajos anyaggal való pácolását, permetezését, részben már bevezették a Szegedi Kenderfonógyárban, részben pedig most terjesztik ki és teszik általánossá.

Kísérlet és termelés

A módszer egyébként nem teljesen új: a jutagárak régóta ismerik és alkalmazzák. Sőt már a kenderfonógyárakban is kísérleteztek vele. A kísérletek azonban abbamaradtak anélkül, hogy a módszer mindennapos termelési eljárásává vált volna. Most viszont már nem kísérletképpen, hanem nagyüzemi módon alkalmazzák. A pácolás ma már a Szegedi Kenderfonógyár munkájának is egyik legfontosabb alkotóeleme.

Mi tette ezt szükségessé? Több körülmény. Először is: amióta a rostkikészítő üzemek a gépi tilolásra tértek át, azóta az az anyag, amit feldolgoztak, általában durvább, mint a kézi tilolású. Ha lehet is ezen a későbbi minőségi osztályozással valamennyit segíteni, a kenderfonógyárak számára ez a problémát nem oldja meg véglegesen. Másrészt pedig a takarékos, gazdaságos munka követelményei is szük-

ségessé tették új módszerek kidolgozását és alkalmazását.

A pécsi kezdeményezés

Elsősorban ezért tértek vissza a régi módszerre, illetőleg ezért vált a pácolás-kísérletből termelésé. A kezdeményezés a Pécsi Kenderfonógyár nevéhez fűződik. A pécsieknek jutott először eszébe, hogy kidolgozzák és megvalósítsák a pácolás nagyüzemi alkalmazásának módszereit. A szegediek az ő tapasztalataikat használták fel és honosították meg üzemükben.

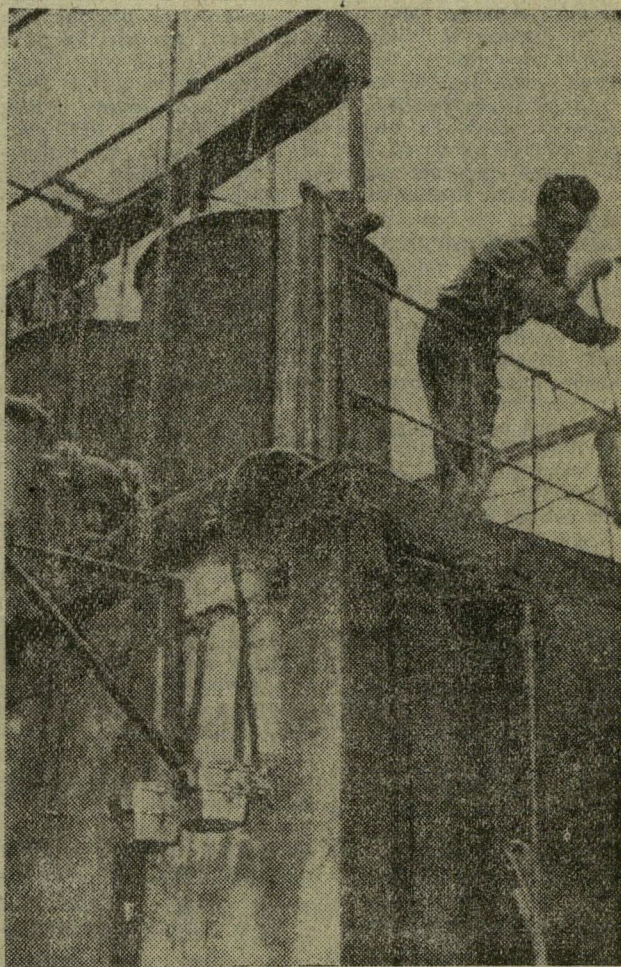
A pácolásnak az a jelentősége, hogy fonhatóbbá, hajlékonyabbá teszi az anyagot, csökkenti a veszteséget, a hulladékot. Ugyanannyi anyagból a gyártás számára több érték keletkezik a pá-

ták. A pécsiek például a kenderet azelőtt pácolták, mielőtt az a puhítógépre jutna. Szegeden pedig — az adottságoknak megfelelően — két »puhítás« között, vagyis a gyártásnak abban a szakaszában pácolnak, amikor az anyag az egyik törőgépről átmegy a másikra.

Lényegében hasonló, de ennél nagyobb eltérések jelentkeznek a kócpácolás módszerének szegedi alkalmazásában. A pécsiek a feldolgozást a pácolással kezdik, a szegediek viszont csak a gyártás későbbi szakaszában permetezik a kócot. Pácolás előtt az előkártológépeken még tisztítják az anyagot, hogy a minősége teljesen kifogástalan legyen.

A technikai megvalósítás

Nagy gondot okozott a szegedi üzemben a pácolás

(Somogyiné felv.)

Keverőberendezés a kender pácolásához

colással, mint anélkül. Sőt, alkalmazása következtében még az úgynevezett szálló-zam is növekszik. Finomabb, vékonyabb és értékesebb anyagot nyernek így.

A módszer szegedi módosításai

Mindezt már nemcsak a pécsi, hanem a szegedi tapasztalatok is igazolják. Az új módszer itt Szegeden is kilépett a kísérleti stádiumból, s hasznosságáról, eredményességéről már itt is meggyőződtek. A kender a szegedi üzemben körülbelül már egy esztendő óta pácolják, a kócot pácolását pedig nemrég tették általánossá.

A szegediek dicséretére szolgáljon, hogy a pécsi módszert nem mechanikusan vették át, hanem — anélkül, hogy lényegén változtattak volna — kísérleteztek vele, és végül saját adottságaikhoz, lehetőségeikhez igazított-

technikai megvalósítása. Kezdetben ezt úgy csinálták, hogy minden gépnél volt egy kis tartály, amelyből olajos anyaggal öntözték, permetezték a kócot. Most ezt az eljárást korszerűsítették. Az olajos anyag, a »permetlé« egy központi tartályból csőhálózaton át érkezik a gépekhez.

Az új módszer teljes és általános bevezetésének ezenfelül még további feladatai is vannak. A kócot eddig csak az előkártológépeknél pácolták. A második negyed- év egyik legfontosabb feladata a Szegedi Kenderfonógyárban, hogy kikísérletezzék, miképpen, milyen módszerekkel kell és lehet az anyagokat a finomkártolás után is pácolni.

Percenként 45 tonna föld...

Dél-Ukrajnában, a bogdanovi külszíni mangánérc-fejtőhelyen üzembe helyezték az ES-25/100 típusú óriási lépegető exkavátort.

Az egyedülálló kotrógépet az urali nehézipar gyártotta. Kotrókanalának befogadóképessége 25 köbméter, karjának hossza 100 méter. A gépóriás percenként 45 tonna földet emel ki 50 méteres mélységből és szállítja negyedikilométer távolságra.

A 8 emeletnyi magasságú kotrógép fülkéjében két televíziós kamera segíti a vezetőket, hogy szüntelenül figyelemmel kísérhessék a munkálatok frontját, továbbá, hogy ellenőrizhessék a lépegető szerkezetek és a más gépegyesek munkáját.

A gépóriás irányítása teljesen automatikus. Kiszolgáló személyzete 3 emberből áll.